

Sedat Ergin

15 Temmuz ve istihbarat 10: Darbeyi getiren hatalar zinciri

8 Temmuz 2017

GERİDE bıraktığımız iki hafta boyunca 15 Temmuz darbe girişimine giden süreçteki istihbarat zafiyetini, bu alanda kurumsal yapı ve mevzuattan kaynaklanan sorunları, ayrıca Gülen cemaatinin devletin resmi tehdit değerlendirmelerindeki iniş-çıkışlı algısını muhtelif açılardan değerlendirmeye çalıştım.

Bunu yaparken TBMM Darbe Komisyonu tutanaklarından yola çıktım.

Giriştiğim bu egzersizin şu yararı oldu: **Gülen** cemaatinin devleti ele geçirme noktasına gelebilecek ölçüdeki büyümesini nasıl gerçekleştirdiği meselesini bugünkü veriler üzerinden -geriye dönük bir şekilde- gözden geçirebildim. Karşıma çıkan sonuçları, dizinin bugünkü son yazısında ana başlıklar halinde özetlemek istiyorum.

CEMAATE HAREKET SERBESTİSİ TANINDI

15 Temmuz 2016 darbe girişimine kadar uzanan süreçle ilgili yapabileceğimiz ilk tespit: AK Parti

15 Temmuz 2016 darbe girişimine kadar uzanan süreçle ilgili yapabileceğimiz ilk tespit, AK Parti iktidarının, **Gülen** cemaatinin gerçek niyetleri ve yaratabileceği tehlikeler konusunda devletin muhtelif birimleri tarafından yapılan uyarıları yaklaşık 10 yıl boyunca neredeyse hiç önemsememiş olmasıdır. Bu çerçevede 2004 yılında Milli Güvenlik Kurulu'nda cemaate karşı bir 'eylem planı' hazırlanması yolunda alınan tavsiye kararının uygulanmamış olması özellikle vurgulanmalıdır.

Eski MİT Müsteşar Yardımcısı **Cevat Öneş**'e göre, “**İfade edilen çeşitli saiklere rağmen, 2004 MGK kararının, siyasi ve hukuki yönlerden zamanın iktidarınca tedbirler yönünden değerlendirilmeyişi, Gülen Hareketi'nin sadece silahlı kuvvetler bünyesinde değil, Türkiye Cumhuriyeti devletini ve kurumlarını işgal etme sürecine ivme kazandırmıştır.**”

Buradaki çok önemli bir kırılma noktası, 2010 yılında **Gülen** cemaatinin “**Milli Güvenlik Siyaset Belgesi**”nde bir tehdit olmaktan tümüyle çıkartılmasıdır. Bu karardan sonra en azından 2015 sonuna kadar Türk Silahlı Kuvvetleri'nde hiçbir **Gülenci** subay ya da astsubay hakkında işlem yapılmamıştır. AK Parti iktidarının 2010'daki bu stratejik kararı **Gülen** cemaatine muazzam bir hareket serbestisi tanımıştır.

2010, aynı zamanda Balyoz başta olmak üzere kumpas davalarıyla TSK içinde eşi görülmemiş bir tasfiye harekâtının başlamasının da tarihidir. Bunun sonucu, 2010 ve özellikle de 2011 sonrasındaki YAŞ toplantılarında general ve amiral kadrolarına terfilerde ağırlıklı olarak cemaatçi kurmay subayların önü açılmıştır. Bu dönemde terfi eden subayların sayıca azımsanmayacak bir bölümü bugün tutukludur. Cemaatin benzer şekilde MİT içinde de nüfuz alanını büyütecek kazanımlar elde ettiği anlaşılıyor.

KALE HEP AÇIKTA KALDI

Gülen cemaatine yapılan bu jestlerin karşılığı cemaatin doğrudan AK Parti hükümetini hedef alan saldırıları olmuştur. Cemaat, 7 Şubat 2012 tarihinde MİT Müsteşarı **Hakan Fidan**'ı tutuklamaya dönük eylemiyle artık açıkça hükümete meydan okuma eşiğine gelmiştir. Burada çok düşündürücü bir zaman aralığı var. Cemaat, bu hamleden 17-25 Aralık 2013 hadisesine kadar geçen neredeyse iki yıllık süre içinde sert bir caydırıcılıkla karşılaşmadan sistem içindeki kazanımlarını koruyabilmiş, hatta büyütebilmiştir. Bu, deyim yerindeyse cemaatin hamlelerine karşı “**kalenin açıkta kaldığı**” bir dönemdir.

Bu dönemin bir bölümüne tekabül eden, Genelkurmay'da özellikle Orgeneral **Necdet Özel**'in 2011 yılında Genelkurmay Başkanı olmasından sonraki evrede TSK içinde general-amiral kadrolarında vahim boyutlarda bir cemaat kadrolaşmasının gerçekleştiği 15 Temmuz darbe girişimiyle çok daha iyi anlaşılabilir.

Gülen örgütü, bu dönemi kendi açısından etkili bir şekilde değerlendirmiş, 17-25 Aralık 2013'te dört bakan hakkındaki yolsuzluk dosyalarını açarak ve yasadışı yollardan yapılmış dinleme kayıtlarını sızdırarak AK Parti iktidarına çok ağır bir saldırı yöneltmiştir. Bu, cemaat-hükümet ilişkilerinde kopmayı getiren bir savaş ilanı olmuş ve beraberinde hükümetin emniyet ve yargı içindeki **Gülenci** unsurlara karşı kararlı bir mücadeleye girişmesini getirmiştir. Ancak ilginç olan nokta, asker cephesinde kalenin yine açıkta kalmış olmasıdır. Çünkü darbe tutuklamalarından da öğrendiğimiz gibi, 2014 ve 2015'te

de YAŞ sistemi Gülemleri terfi ettirmeye devam etmiştir. Örneğin, 2014 YAŞ'ında tuğgeneralliğe terfi eden 23 kurmay albay arasından **Semih Terzi**'nin birinci sırada terfi etmiş olması yeteri kadar açıklayıcı olmalıdır.

Sistemin nasıl bu kadar körleşebilmiş olduğu sürmekte olan hararetli bir tartışmanın konusudur. Bunun bir nedeni, kurumların istihbarat sorumluluğu açısından var olan boşluklar ve gri alanlardır. Ancak cemaatin bu istihbaratı yapacak kurumlara ciddi bir şekilde sızmış olmasının da etkili bir mücadeleyi önlediği teslim edilmelidir. Örneğin, Genelkurmay'ın istihbarat ve personel birimleri büyük ölçüde **Gülemler** kadrolar tarafından işgal edilmiştir. MİT, 2014 başından itibaren kendi bünyesindeki 558 kişi hakkında işlem yapıldığını açıkladığına göre, belli ölçülerde benzer bir durumun istihbarat örgütünde de geçerli olduğu söylenebilir.

15 Temmuz yaklaştıkça her bakımdan izaha muhtaç bir durum karşımıza çıkıyor. Aslında FETÖ'cü subayların kimliklerinin kalkışma öncesinde önemli ölçüde açığa çıkmış olduğu, ancak bunlar hakkında harekete geçilmesi konusunda yeterince süratli hareket edilemediğini söylemek haksızlık olmayacaktır. Hükümetin ağustos YAŞ'ı ve hemen öncesinde kuvvetli bir tasfiyeye girişeceğini anlayan cemaat, elini daha çabuk tutarak son kozunu oynayıp darbeye kalkışmıştır.

İZAHA MUHTAÇ DURUM

İstihbarat sistemi, aslında önemli bir bölümünü yakından tanıdığı, en azından şüphe ettiği **Fetullahçı** aktörlerin darbeye kalkışmasını yakalayamamıştır. MİT, darbeyi ihtimal dahilinde görmekle birlikte zamanını, geliş tarzını haber alamamıştır.

Aslında bugün elimizde bulunan bilgiler üzerinden geriye dönüp baktığımızda hiçbir şey şaşırtıcı gözüküyor.

Bu noktada sözü yeniden MİT'in eski üst düzey yöneticisi **Cevat Öneş**'in değerlendirmesine bırakalım: **“Ergenekon, Balyoz ve türevi davalarda açığa çıkan kumpas olayları, mağdurların somut iddiaları, 7 Şubat MİT, 17-25 Aralık operasyonlarıyla ortaya çıkan şartlar da dikkate alındığında, iktidarın siyasi, devlet kurumsal yapılarının görev ve sorumluluklar yönünden, devletin bekası, Türkiye demokrasisinin geleceği bakımından, ciddi yetersizlikler içinde kaldıklarını söylemeliyiz. Dış tehditlerin varlığı ve etkileri, bu gerçeği değiştirmemektedir.”**

HER YERDE HÜRRİYET

DİĞER KANALLAR

Facebook

Twitter

RSS

Bize Ulařın

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş